

Metodické doporučení Ministerstva životního prostředí ke zpracování vyhodnocení vlivů na životní prostředí pro územní opatření dle § 8 odst. 2 zákona č. 249/2025 Sb., o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie a o změně souvisejících zákonů (zákon o urychlení využívání obnovitelných zdrojů energie, dále také „ZOZE“)

Manažerské shrnutí

Toto metodické doporučení je určeno zejména autorizovaným osobám dle § 19 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů (dále také „ZPV“ či „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“), přičemž vymezuje jednotný a přezkoumatelný postup při zpracování vyhodnocení vlivů na životní prostředí (dále také „vyhodnocení SEA“) k návrhům územně plánovací dokumentace (dále také „ÚPD“) a územních opatření pořizovaných při vymezení akcelerační oblasti dle ZOZE. Stanoví požadavky na věcný obsah, rozsah a přiměřenost zpracování jednotlivých částí vyhodnocení SEA, včetně způsobu promítnutí jeho výstupů do návrhu územního opatření (dále také „ÚO“). Zvláštní důraz je kladen na úzkou spolupráci autorizované osoby (dále také „posuzovatel“ či „AO“), pořizovatele a projektanta s cílem zajistit, aby navržená minimalizační opatření k ochraně životního prostředí byla do návrhu územního opatření řádně zapracována v rámci přípravy návrhu ÚO a vyhodnocení SEA. Cílem je, aby vyhodnocení SEA plnilo svou roli účinného nástroje prevence potenciálních negativních vlivů na životní prostředí v rámci procesu urychleného rozvoje obnovitelných zdrojů energie.

1. Akcelerační oblast a územní opatření

Pro naplnění požadavku na zajištění urychlení využití obnovitelných zdrojů energie (dále také „OZE“) byl v ZOZE zaveden institut akceleračních oblastí vymezených v rámci územně plánovacích dokumentací na všech třech úrovních (tj. územní rozvojový plán, zásady územního rozvoje a územní plán) ve spojení s územním opatřením.

1.1 Co je akcelerační oblast

Akcelerační oblast je oblast vymezená za účelem urychlení využití vybraného druhu OZE (momentálně pro fotovoltaické výroby elektřiny a větrné elektrárny; okruh může být časem rozšiřován), ve které se neočekává významný dopad záměrů pro využití OZE na životní prostředí a další chráněné zájmy a ve které se uplatní zvláštní postup pro povolování těchto záměrů. Akcelerační oblasti jsou vyhledané v rámci nezbytných oblastí, které jsou vymezeny jako specifické oblasti v politice územního rozvoje, a to pro využití odpovídajícího druhu OZE (tj. pro fotovoltaické výroby elektřiny, pro větrné elektrárny nebo pro jejich kombinaci – více naleznete v „*Metodice ke stanovování podmínek a zmírňujících opatření v návrhu územního opatření podle zákona č. 249/2025 Sb., o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie a o změně souvisejících zákonů (zákon o urychlení využívání obnovitelných zdrojů energie)*“ určené zejména pro autorizované osoby podle § 19 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a § 45j zákona o ochraně přírody a krajiny a pro dotčené orgány z oblasti ochrany životního prostředí“ podle přísných kritérií, zejména jsou umísťovány mimo území dle § 4 odst. 1 ZOZE (evropsky významné lokality, ptačí oblasti, zvláště chráněná území) a nařízení vlády č. 507/2025 Sb., o stanovení území, na kterých nelze vymezovat akcelerační oblasti.

1.2 Co je územní opatření, jaký je jeho charakter a význam v rámci územního plánování

Územní opatření představuje nástroj územního plánování vydávaný formou opatření obecné povahy podle zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů (dále také „stavební zákon“). V rámci právního rámce nastaveného ZOZE slouží ÚO ke konkretizaci podmínek v akceleračních oblastech, které jsou vymezeny v ÚPD za účelem usnadnění povolení realizace záměrů pro využití OZE. Každá jednotlivá akcelerační oblast má „svoje“ územní opatření, které stanovuje individuální podmínky a zmírňující opatření, jež mají zabránit možnému nepříznivému dopadu realizace těchto záměrů na životní prostředí nebo tyto dopady výrazně omezit (více naleznete v „*Metodice ke stanovování podmínek a zmírňujících opatření v návrhu územního opatření podle zákona č. 249/2025 Sb., o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie a o změně souvisejících zákonů (zákon o urychlení využívání obnovitelných zdrojů energie) určené zejména pro autorizované osoby podle § 19 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a § 45j zákona o ochraně přírody a krajiny a pro dotčené orgány z oblasti ochrany životního prostředí*“). Podmínky a zmírňující opatření musejí být zaměřeny na specifika jednotlivých oblastí, na technologii, která má být zavedena, a na možný dopad na životní prostředí.

Návrh ÚO má být dle ZOZE zpracován ve vzájemné spolupráci pořizovatele, projektanta ÚPD, resp. ÚO, osoby s autorizací dle § 19 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a osoby s autorizací podle § 45j zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů.

ÚO musí obsahovat:

- určení druhů OZE, kterých se týká,
- konkrétní podmínky a zmírňující opatření pro povolení, provedení a užívání záměrů pro využití OZE,
- výkresové znázornění oblasti v měřítku katastrální mapy nebo v měřítku 1 : 5 000 či 1 : 10 000,
- odůvodnění s informací o rozloze oblasti a předpokládaném instalovaném výkonu záměrů pro využití OZE.

ÚO je závazné pro povolování záměrů pro využití OZE v dané akcelerační oblasti. Pakliže bude plánovaný záměr v rozporu s podmínkami nebo zmírňujícími opatřeními, nemůže být povolen. Pokud bude v rozporu s podmínkami a zmírňujícími opatřeními stanovenými v ÚO týkajícími se životního prostředí (tj. které jsou v působnosti orgánu příslušného k vydání jednotného environmentálního stanoviska), nebude možné vydat k tomuto záměru souhlasné jednotné environmentální stanovisko.

2. Legislativní rámec a metodické vymezení přiměřeného použití přílohy č. 4 ke stavebnímu zákonu

Konkrétní způsob zpracování vyhodnocení vlivů územního opatření na životní prostředí vychází z ustanovení § 8 odst. 2 ZOZE, které stanoví, že se na obsah a strukturu vyhodnocení SEA přiměřeně použije příloha č. 4 ke stavebnímu zákonu, konkrétně její část II.

Vzhledem k tomu, že ÚO představuje nástroj územního plánování, který konkretizuje vymezené akcelerační oblasti ve vazbě na stanovené podmínky a zmírňující opatření pro povolení, provedení nebo užívání záměrů pro využití druhu nebo druhů OZE, pro které je

oblast vymezována (tyto záměry nesmí mít s ohledem na limity využití území významný dopad zejména na životní prostředí a jiné veřejné zájmy), je jeho posouzení v procesu SEA nezbytné z hlediska zajištění ochrany veřejných zájmů, zejména ochrany životního prostředí (s důrazem na ochranu přírody a krajiny) a veřejného zdraví.

2.1 Legislativní východiska

ZOZE hovoří o vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území, jehož součástí je i vyhodnocení SEA (pokud je požadováno jeho zpracování), ve svém § 8 *Vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území*.

Ustanovení § 8 odst. 1

Vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území (dále jen „vyhodnocení vlivů“) obsahuje podrobnosti potřebné ke stanovení podmínek a zmírňujících opatření pro povolení, provedení nebo užívání záměrů pro využití obnovitelného zdroje energie v územním opatření. Podrobnější požadavky podle § 10i zákona o posuzování vlivů na životní prostředí uvedené ve stanovisku podle § 89 odst. 3 stavebního zákona nesmí vyžadovat podrobnosti náležející svým obsahem navazující územně plánovací dokumentaci nebo rozhodnutí, s výjimkou požadavků vztahujících se k podmínkám a zmírňujícím opatřením podle věty první.

Ustanovení § 8 odst. 2

Na obsah a strukturu vyhodnocení vlivů územního opatření se použije přiměřeně příloha č. 4 stavebního zákona.

Ustanovení § 8 odst. 3

Ustanovení § 10e odst. 5 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí se použije při pořizování územně plánovací dokumentace a územních opatření pro akcelerační oblasti obdobně.

2.2 Význam pojmu „přiměřeně“

Pojem „přiměřeně“¹, jak je užíván v právních předpisech, označuje situaci, kdy právní norma není použita v plném rozsahu, ale její aplikace se obsahově přizpůsobuje okolnostem konkrétního případu, a to při zachování účelu a systematiky původní právní úpravy. Oproti případům, kdy je použito slovo „obdobně“ (tzn. vztahuje se v plném rozsahu), vyjadřuje slovo „přiměřeně“ volnější vztah mezi ustanovením, ve kterém je použito, a právními vztahy, na které je odkazováno.

V daném případě to znamená, že autorizovaná osoba při zpracování vyhodnocení SEA:

- postupuje podle části II přílohy č. 4 ke stavebnímu zákonu jakožto výchozí struktury vyhodnocení SEA,
- avšak jednotlivé náležitosti může rozpracovat v různé míře podrobnosti,

¹ Metodická pomůcka pro přípravu návrhů právních předpisů (III. část)
https://vlada.gov.cz/assets/ppov/lrv/dokumenty/Methodicka_pomuckaIII.pdf

- přičemž každé zestručnění, sloučení nebo případné vypuštění tematické části musí být výslovně odborně odůvodněno ve vyhodnocení SEA.

Zároveň je třeba mít na paměti, že podrobnost vyhodnocení SEA musí odpovídat detailu územního opatření, tedy podrobnosti potřebné ke stanovení podmínek a zmírňujících opatření pro realizaci nebo povolení záměrů OZE v územním opatření. Vyhodnocení SEA musí probíhat ex-ante a za vzájemné spolupráce posuzovatele, pořizovatele a projektanta, aby došlo k zohlednění výstupů vyhodnocení SEA již v návrhu ÚPD, resp. návrhu územního opatření (více v kapitole 5).

2.3 Vztah k unijní právní úpravě – směrnice SEA

Obsah vyhodnocení SEA dle přílohy č. 4, části II ke stavebnímu zákonu odpovídá náležitostem stanoveným v příloze I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES, o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (dále jen „směrnice SEA“). Z toho důvodu nelze libovolně vynechávat jednotlivé kapitoly vyhodnocení, neboť by tím mohlo dojít k neplnění požadavků evropského práva.

Autorizovaná osoba je tak povinna zpracovat všechny tematické okruhy uvedené v příloze č. 4, části II ke stavebnímu zákonu, i když rozsah rozpracování může být přiměřený charakteru ÚO.

3. Zpracování vyhodnocení SEA při souběžném pořízení ÚO a ÚPD

Standardně je ÚO pořizováno souběžně s ÚPD, resp. její změnou, jejímž předmětem je vymezení jedné nebo více akceleračních oblastí.

3.1 Legislativní východiska

- ZOZE

Ustanovení § 10 Společné pořízení

Ustanovení § 10 odst. 1

Je-li součástí návrhu zadání územního rozvojového plánu, zásad územního rozvoje nebo územního plánu požadavek na vymezení jedné nebo více akceleračních oblastí, ve vztahu k souvisejícím územním opatřením se použije § 89 stavebního zákona obdobně; příslušný úřad podle zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (dále jen „příslušný úřad“) stanoví podrobnější požadavky podle § 10i zákona o posuzování vlivů na životní prostředí i v případech podle § 89 odst. 3 písm. b) stavebního zákona.

Ustanovení § 10 odst. 2

K návrhu územně plánovací dokumentace podle odstavce 1 zajistí pořizovatel

a) zpracování návrhu územního opatření pro každou akcelerační oblast, která má být vymezena, a

b) vyhodnocení vlivů, které společně vyhodnotí jak obsah územně plánovací dokumentace, tak obsah souvisejících územních opatření.

- Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí

Ustanovení § 10b Způsob posuzování vlivů koncepce na životní prostředí

Ustanovení § 10b odst. 1

Posuzování koncepce zahrnuje zjištění, popis a zhodnocení předpokládaných přímých a nepřímých vlivů provedení i neprovedení koncepce a jejích cílů, a to pro celé období jejího předpokládaného provádění.

Ustanovení § 10b odst. 2

Při posuzování koncepce se přihlíží k vlivům jiných koncepcí nebo záměrů, které budou uskutečněny před provedením koncepce nebo v průběhu jejího provádění, popřípadě jejichž provedení je zamýšleno.

Ustanovení § 10b odst. 3

Při posuzování koncepce podle tohoto zákona mohou být využity údaje z jiného posuzování, pokud odpovídají údajům podle tohoto zákona.

Ustanovení § 10b odst. 4

Při posuzování koncepce se navrhuje a posuzují opatření k předcházení nepříznivých vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, k vyloučení, snížení, zmírnění nebo kompenzaci těchto vlivů, popřípadě ke zvýšení příznivých vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví provedením koncepce, včetně vyhodnocení předpokládané účinnosti navrhovaných opatření. Je-li koncepce řešena ve variantách, je nutné posuzování podle tohoto zákona provést pro všechny varianty.

Ustanovení § 10e Průběh posuzování vlivů koncepce na životní prostředí

Ustanovení § 10e odst. 1

Předkladatel je povinen zajistit osobu oprávněnou ke zpracování vyhodnocení podle § 19 (dále jen "posuzovatel") a informovat o tom nejpozději s předáním návrhu koncepce podle § 10f odst. 1 příslušný úřad, který tuto informaci neprodleně zveřejní na internetu.

Ustanovení § 10e odst. 2

Předkladatel je povinen spolupracovat s posuzovatelem při zpracování vyhodnocení, zejména mu předávat vyjádření došlá v průběhu zpracování návrhu koncepce.

Ustanovení § 10e odst. 3

Za úplné a objektivní zpracování vyhodnocení je odpovědný posuzovatel. Náležitosti vyhodnocení jsou uvedeny v příloze č. 9 k tomuto zákonu. Vyhodnocení se zpracovává se zohledněním jak současného stavu životního prostředí, tak poznatků a metod posuzování.

Ustanovení § 10e odst. 4

Posuzovatel je oprávněn požadovat informace nezbytné pro zpracování vyhodnocení u předkladatele, příslušného úřadu, dotčených orgánů a dotčených územních samosprávných celků a ty jsou povinny mu informace v potřebném rozsahu poskytnout. Odmítnout poskytnutí informace je možné pouze za podmínek stanovených zvláštními právními předpisy.

Ustanovení § 10e odst. 5

Předkladatel spolupracuje při zpracování návrhu koncepce s posuzovatelem s cílem zohlednit v koncepci posuzovatelem doporučená opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci negativních vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví.

3.2 Přístup k vyhodnocení SEA

V případě, že ÚO je pořizováno společně s ÚPD, je třeba nahlížet na oba tyto dokumenty jako na jednu koncepci. ÚO je v tomto případě součástí ÚPD (ne však v pravém slova smyslu, jelikož např. zrušení ÚO automaticky neznamená, že bude zrušena i ÚPD), resp. vymezovaných akceleračních oblastí, neboť představuje závazné požadavky související s jejich uplatňováním.

Vyhodnocení SEA se v tomto případě zpracovává jako jeden celek, přičemž jednotlivé části posouzení odpovídají struktuře obou dokumentů. Pro lepší představu – v tomto kontextu se uplatní stávající praxe při zpracování vyhodnocení SEA k obecným koncepcím, které standardně obsahují několik částí, jako jsou analytická, návrhová, implementační apod. Autorizovaná osoba k těmto částem přistupuje při zpracování vyhodnocení SEA se zřetelem na míru jejich podrobnosti a přihlíží zejména k faktoru závaznosti. Obecně přitom platí, že se vyhodnocení SEA zpracovává v plném rozsahu dle zavedené praxe hodnocení vlivů ÚPD na životní prostředí a veřejné zdraví dle přílohy č. 4, části II ke stavebnímu zákonu.

Posuzovatel je mj. povinen:

- hodnotit dopady jak výrokové části ÚPD, tak specifických podmínek stanovených v návrhu ÚO,
- zhodnotit jednotlivě všechna opatření obsažená v ÚO, včetně směřujících k eliminaci či minimalizaci negativních vlivů obsažená v ÚO, a sdělit, zda jsou dostatečná – pokud nejsou, může posuzovatel opatření zpřísnit, upravit či doplnit,
- pokud navrhl vlastní minimalizační opatření k ošetření potenciálních negativních vlivů identifikovaných ve vyhodnocení SEA, která byla zapracována do návrhu ÚPD a ÚO, jasně doložit, jak a kam byla tato opatření promítnuta do návrhu ÚPD a/nebo ÚO (k tomu slouží kapitola 13 „Návrh požadavků na rozhodování ve vymezených plochách a koridorech z hlediska minimalizace negativních vlivů na životní prostředí SEA“ vyhodnocení SEA).

Je zřejmé, že spolupráce mezi posuzovatelem, pořizovatelem a projektantem je nezbytná k sestavení či zpracování kvalitního, plnohodnotného a zároveň skutečně uplatnitelného ÚO, jež bude mít opravdu silný potenciál zajistit, aby realizace záměrů pro využití OZE ve vymezených akceleračních oblastech měla minimální či nejlépe žádné negativní dopady na životní prostředí a veřejné zdraví (blíže viz kapitola 5), a tím naplnit účel vymezení akceleračních oblastí, tj. usnadnit povolování těchto záměrů.

4. Zpracování vyhodnocení SEA při samostatném pořízení ÚO

Územní opatření může být pořízeno i samostatně, a to v těchto případech:

- původní ÚO bylo zrušeno v přezkumném řízení nebo soudem (přičemž nedošlo současně ke zrušení akcelerační oblasti v ÚPD),

- pokud schvalující orgán při společném pořizování schválil návrh ÚPD, ale zamítl návrh ÚO pro akcelerační oblast v ní vymezenou,
- na základě přechodných ustanovení ZOZE.

4.1 Legislativní východiska

- ZOZE

Ustanovení § 15 Podmínky

Ustanovení § 15 odst. 1

Pořizovatel pořídí návrh územního opatření samostatným postupem bez zbytečného odkladu poté, co bylo zrušeno územní opatření nebo jeho část v přezkumném řízení nebo v řízení před soudem, pokud tímto rozhodnutím nedošlo současně ke zrušení vymezení akcelerační oblasti, pro kterou bylo územní opatření vydáno.

Ustanovení § 15 odst. 2

Pořizovatel pořídí návrh územního opatření samostatným postupem bez zbytečného odkladu také v případě, že schvalující orgán schválí pořízení územního opatření podle § 12 odst. 4 písm. a) ZOZE.

Ustanovení § 16 Pořízení

Ustanovení § 16 odst. 1

Pořizovatel oznámí příslušnému úřadu a současně orgánu ochrany přírody, že bude pořízeno územní opatření samostatným postupem a označí akcelerační oblast, pro kterou má být toto územní opatření pořízeno.

Ustanovení § 16 odst. 2

Orgán ochrany přírody doručí pořizovateli a příslušnému úřadu do 20 dnů ode dne doručení oznámení podle odstavce 1 stanovisko, zda může mít územní opatření samostatně nebo ve spojení s jinými koncepcemi nebo záměry významný vliv na předmět ochrany nebo celistvost evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti. Příslušný úřad uplatní u pořizovatele do 30 dnů od obdržení oznámení podle věty první stanovisko, ve kterém i s přihlédnutím ke stanovisku orgánu ochrany přírody uvede, zda má být územní opatření posuzováno z hlediska vlivů na životní prostředí, popřípadě stanoví podrobnější požadavky podle § 10i zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Ustanovení § 16 odst. 3

Při pořízení územního opatření samostatným postupem se dále postupuje podle § 11 odst. 1 až 4 a § 13 a 14 obdobně. Ustanovení § 127 odst. 1, 3 a 6 a § 129 stavebního zákona se nepoužijí.

Ustanovení § 16 odst. 4

Zpracovává-li se vyhodnocení vlivů, postupuje se ve vztahu k návrhu územního opatření obdobně podle § 95 a 100 stavebního zákona.

- Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí

Ustanovení § 10b Způsob posuzování vlivů koncepce na životní prostředí

Ustanovení § 10b odst. 1

Posuzování koncepce zahrnuje zjištění, popis a zhodnocení předpokládaných přímých a nepřímých vlivů provedení i neprovedení koncepce a jejích cílů, a to pro celé období jejího předpokládaného provádění.

Ustanovení § 10b odst. 2

Při posuzování koncepce se přihlíží k vlivům jiných koncepcí nebo záměrů, které budou uskutečněny před provedením koncepce nebo v průběhu jejího provádění, popřípadě jejichž provedení je zamýšleno.

Ustanovení § 10b odst. 3

Při posuzování koncepce podle tohoto zákona mohou být využity údaje z jiného posuzování, pokud odpovídají údajům podle tohoto zákona.

Ustanovení § 10b odst. 4

Při posuzování koncepce se navrhuje a posuzují opatření k předcházení nepříznivých vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, k vyloučení, snížení, zmírnění nebo kompenzaci těchto vlivů, popřípadě ke zvýšení příznivých vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví provedením koncepce, včetně vyhodnocení předpokládané účinnosti navrhovaných opatření. Je-li koncepce řešena ve variantách, je nutné posuzování podle tohoto zákona provést pro všechny varianty.

4.2 Přístup k vyhodnocení SEA

V případech, kdy je ÚO pořizováno samostatně, je autorizovaná osoba povinna:

- provést odbornou úvahu o dostatečnosti již existujícího vyhodnocení SEA k ÚPD, která akcelerační oblast vymezila, případně k její změně,
- tuto úvahu provést ve vztahu ke každé kapitole vyhodnocení SEA a k aktuálním podmínkám návrhu ÚO,
- v případě potřeby kapitoly doplnit, aktualizovat nebo přepracovat,
- posoudit, zda navržená opatření k minimalizaci zjištěných potenciálních vlivů zůstávají dostatečná, nebo je nutné je upravit či doplnit.

V případě, že je na základě stanoviska orgánu SEA k potřebě posouzení (§ 16 ZOZE) třeba zpracovat vyhodnocení SEA pro ÚO (samostatně), je nutné přiměřeně dodržet obsah a strukturu vyhodnocení SEA dle přílohy č. 4 (část II) ke stavebnímu zákonu.

Nelze jednoznačně stanovit, že by některé konkrétní kapitoly vyhodnocení SEA nemusely být vůbec AO zpracovány (byť by se zdály v případě ÚO nerelevantní), neboť obsah vyhodnocení SEA je stanoven přílohou č. 1 ke směrnici SEA, a tudíž je nutné naplnit všechny kapitoly vyhodnocení SEA dle přílohy č. 4 (části II) ke stavebnímu zákonu, a to

alespoň stručným komentářem, který doloží, jak AO skutečně provedla odbornou úvahu nad jejím obsahem a dostatečností.

Zvláštní důraz je kladen na zdokumentování jednotlivých úvah a jejich přezkoumatelnost ve vyhodnocení SEA včetně případných relevantních odborných podkladů.

Na základě tohoto postupu bude zřejmé, které kapitoly z přílohy č. 4 (část II) ke stavebnímu zákonu zůstanou pro vyhodnocení SEA k ÚO relevantní a bude nezbytné je dále rozpracovat v návaznosti na konkrétní návrh ÚO.

5. Spolupráce autorizované osoby, pořizovatele a projektanta

Při práci na návrhu ÚO a vyhodnocení SEA, resp. návrhu ÚPD a ÚO, je naprosto klíčová vzájemná spolupráce pořizovatele ÚPD a ÚO, projektanta a autorizované osoby zpracovávající vyhodnocení SEA (a případně tzv. naturové posouzení), a dále i osoby s autorizací podle zákona o ochraně přírody a krajiny (která rovněž spolupracuje na přípravě návrhu ÚO – více informací naleznete v „*Metodice ke stanovování podmínek a zmírňujících opatření v návrhu územního opatření podle zákona č. 249/2025 Sb., o urychlení využívání některých obnovitelných zdrojů energie a o změně souvisejících zákonů (zákon o urychlení využívání obnovitelných zdrojů energie) určené zejména pro autorizované osoby podle § 19 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a § 45j zákona o ochraně přírody a krajiny a pro dotčené orgány z oblasti ochrany životního prostředí*“). Všechny tyto osoby by měly tvořit dobře kooperující zpracovatelský tým.

5.1 Legislativní východiska

- ZOZE

Ustanovení § 8 Vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území

Ustanovení § 8 odst. 3

Ustanovení § 10e odst. 5 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí se použije při pořizování územně plánovací dokumentace a územních opatření pro akcelerační oblasti obdobně.

Ustanovení § 11 Návrh územního opatření

Ustanovení § 11 odst. 1

Návrh územního opatření připraví projektant oprávněný zpracovat územně plánovací dokumentaci společně s osobami s autorizací podle § 19 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a § 45j zákona o ochraně přírody a krajiny, které navrhnou podmínky a zmírňující opatření podle odstavce 2. Zpracování návrhu územního opatření se považuje za vybranou činnost podle stavebního zákona.

- Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí

Ustanovení § 10e Průběh posuzování vlivů koncepce na životní prostředí

Ustanovení § 10e odst. 5

Předkladatel spolupracuje při zpracování návrhu koncepce s posuzovatelem s cílem zohlednit v koncepci posuzovatelem doporučená opatření pro předcházení, snížení nebo kompenzaci negativních vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví.

5.2 Spolupráce v praxi

Spolupráce všech dotčených subjektů je zásadní podmínkou úspěšného, resp. efektivního procesu SEA. Ustanovení § 8 odst. 3 ZOZE přímo odkazuje na ustanovení § 10e odst. 5 ZPV, které výslovně ukládá povinnost spolupráce autorizované osoby s pořizovatelem a zpracovatelem návrhu koncepce. Provedená spolupráce bude uvedena v kapitole 13 „Návrh požadavků na rozhodování ve vymezených plochách a koridorech z hlediska minimalizace negativních vlivů na životní prostředí SEA“ vyhodnocení SEA. Zde AO popíše, zda a v jakém rozsahu a do jaké části ÚO se propsala navržená minimalizační opatření, která AO navrhla s cílem eliminovat, nebo, pakliže to nebude možné, minimalizovat zjištěné potenciální negativní vlivy (či posílit pozitivní), případně proč se do ÚO nepropsala apod.

Doporučuje se, aby:

- již na přípravě ÚO spolupracovala totožná AO, která následně zpracovává vyhodnocení SEA,
- komunikace probíhala již od počátku přípravy ÚO,
- autorizovaná osoba měla přístup ke všem relevantním výkresům a textům návrhu ÚPD/ÚO,
- návrh minimalizačních opatření, resp. opatření pro eliminaci či zmírnění potenciálních negativních vlivů, vznikl koordinovaně s návrhem ÚPD/ÚO,
- připomínky a doporučení byly zapracovávány do ÚO průběžně,
- návrh tzv. stanoviska SEA dle § 10g ZPV ve vyhodnocení SEA neobsahoval již zapracované požadavky do ÚO, ale pouze ty, které je důvodné zapracovat, ale prozatím je návrh ÚO neobsahuje.

6. Přístup příslušného úřadu při vydání stanoviska k posouzení vlivů provádění koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví dle § 10g ZPV

6.1 Legislativní východiska

- Stavební zákon

Ustanovení § 100 Stanovisko k návrhu koncepce

Ustanovení § 100 odst. 1

Zpracovává-li se vyhodnocení vlivů, pořizovatel bezodkladně zašle návrh vyhodnocení připomínek, výsledky konzultací a návrh vyhodnocení uplatněných stanovisek, popřípadě výsledky řešení rozporů a návrh výběru nejvhodnější varianty příslušnému úřadu jako podklad pro vydání stanoviska k návrhu koncepce podle § 10g zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Ustanovení § 100 odst. 2

Příslušný úřad uplatní stanovisko k návrhu územního rozvojového plánu, zásad územního rozvoje nebo územního plánu, je-li předmětem posuzování, do 30 dnů od obdržení podkladů podle odstavce 1. Stanovisko podle věty první není stanoviskem podle § 54 odst. 1. Nejde-li o změnu územního plánu, lze lhůtu pro uplatnění stanoviska ze závažných důvodů usnesením, které se pouze poznamenává do spisu, prodloužit, nejdéle však o 30 dnů. Příslušný úřad vyrozumí bezodkladně pořizovatele o prodloužení lhůty.

Ustanovení § 100 odst. 3

Neuplatní-li příslušný úřad stanovisko ve lhůtě podle odstavce 2, je možné územní rozvojový plán, zásady územního rozvoje nebo územní plán vydat i bez jeho stanoviska; v takovém případě pořizovatel zohlední závěry vyhodnocení vlivů, připomínky a výsledky konzultací.

Ustanovení § 100 odst. 4

Vyplyne-li z posouzení vlivu na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast, že územní rozvojový plán, zásady územního rozvoje nebo územní plán mají významný negativní vliv na předmět ochrany nebo celistvost některé evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti, který nebyl předmětem posouzení nadřazené územně plánovací dokumentace z hlediska těchto vlivů, postupuje se podle § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny. Kompenzační opatření uvede příslušný orgán ochrany přírody ve svém stanovisku.

- ZOZE

Ustanovení § 12 Pořízení územního opatření

Ustanovení § 12 odst. 3

Stanovisko k návrhu koncepce podle § 100 stavebního zákona uplatněné k návrhu územně plánovací dokumentace zahrnuje i stanovisko k návrhu územního opatření pro každou akcelerační oblast, která má být vymezena.

- Zákon o posuzování vlivů na životní prostředí

Ustanovení § 10g Stanovisko k návrhu koncepce

Ustanovení § 10g odst. 2 ZPV

Příslušný úřad může ve svém stanovisku vyjádřit nesouhlas s návrhem koncepce z hlediska možných negativních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví, dále může navrhnout jeho doplnění, popřípadě navrhnout kompenzační opatření a opatření ke sledování vlivů provádění koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví.

Ustanovení § 10g odst. 4 ZPV

Bez stanoviska ke koncepci nemůže být koncepce schválena. Předkladatel je povinen zohlednit požadavky a podmínky vyplývající ze stanoviska ke koncepci, popřípadě pokud toto stanovisko požadavky a podmínky obsahuje a do koncepce nejsou zahrnuty nebo jsou zahrnuty pouze zčásti, je předkladatel povinen svůj postup odůvodnit.

6.2 Přístup k vypracování stanoviska SEA

Stanovisko orgánu SEA se v případě společného pořízení ÚPD a ÚO vydává jako jedno stanovisko k celé koncepci, resp. ÚPD a všem s ním pořizovaným ÚO, avšak může být strukturálně rozděleno (např. zvlášť k ÚPD a zvlášť k ÚO, pakliže to přispěje k přehlednosti závěrů posuzování). Závěry posuzování se musí vztahovat jak k ÚPD, tak i k ÚO (či jednotlivým ÚO). Jediný výrok může tedy obsahovat jak souhlas k ÚPD, tak i k ÚO. Nebo naopak může obsahovat jen dílčí souhlas a stanovisko tak bude celkově indiferentní a budou v něm uvedeny požadavky na doplnění ÚPD a/nebo ÚO.

V ideálním případě, tj. při kvalitní spolupráci všech aktérů, bude stanovisko obsahovat:

- souhlasný výrok bez požadavků na eliminaci či zmírnění potenciálních negativních vlivů na životní prostředí s jedním výrokem jak pro ÚPD, tak pro všechna související ÚO (při souběžném pořizování ÚPD či její změny s ÚO), nebo s jedním výrokem pro ÚO (při samostatném pořizování ÚO).

V opačném případě:

- výrok s konkrétními požadavky, jejichž zapracování by mělo být pořizovatelem provedeno do výrokové části ÚPD či ÚO, podle toho, kam konkrétně směřují,
- pro pořizovatele to může znamenat provedení a projednání podstatné úpravy návrhu ÚPD či ÚO, tedy celkové prodloužení jejich pořizování, a proto je spolupráce ve smyslu zohlednění požadavků z vyhodnocení SEA, resp. přímo při zpracování vyhodnocení SEA do ÚPD či ÚO velmi důležitá (viz výše).

Stanovisko SEA je však expertního charakteru (§ 10g odst. 4 ZPV), tj. pořizovatel je povinen zohlednit požadavky a podmínky vyplývající ze stanoviska SEA. Pokud nejsou do ÚPD/ÚO zahrnuty nebo jsou zahrnuty pouze zčásti, je pořizovatel povinen svůj postup odůvodnit (viz textová část Odůvodnění ÚPD v kapitole „*stanovisko příslušného orgánu k vyhodnocení vlivů na životní prostředí se sdělením, jak bylo zohledněno s uvedením závažných důvodů, pokud některé požadavky nebo podmínky zohledněny nebyly, a další části prohlášení podle § 10g odst. 5 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí*“).

Zpracovalo Ministerstvo životního prostředí, odbor posuzování vlivů na životní prostředí a integrované prevence, oddělení SEA.